

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНЦІЯ

Дем'яненко К. В., Колісник Н.В.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Яценко В.В.

КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР

На нинішньому етапі розвитку людського суспільства, глобалізації та інтенсифікації контактів між людьми, народами й цивілізаціями особливого значення набуває міжкультурна комунікація, оскільки комунікація є невід'ємною частиною життя особистості в соціумі. Без спілкування не може існувати соціуму, а без соціуму не існуватиме і людини як соціальної істоти, як культурної особистості. Комунікація «править» людиною, має безпосередній вплив на її життя, поведінку, пізнання світу і себе як частини світу. І саме тому проблема осмислення вище зазначеного процесу міжкультурної комунікації та її засад та сучасні світові процеси: конфлікти на національному щаблі прояви етноцентризму, націоналізму зумовлюють науковців до знаходження ефективних шляхів подолання цих проблем. Одним з них може бути вироблення здатності особистості до міжнародної комунікації як одного з засобів розуміння інших мовних, культурних уподобань.

Актуальність дослідження зумовлена постійною прогресією рівня міжкультурної взаємодії на світовому рівні. Ця проблема потребує подальшого вивчення міжкультурної комунікації в контексті визначення її як засобу розуміння ментальних особливостей, не зважаючи на чисельні дослідження вчених про міжкультурну комунікацію не розкритим залишається аспект вироблення здатності до ефективної міжкультурної комунікації крізь призму розуміння ментальних особливостей різних культур.

Е. М. Верещагін і В. Г. Костомаров в своїй книзі «Мова і культура» визначають міжкультурну комунікацію як «адекватне взаєморозуміння двох учасників комунікативного акту, що є приналежними до різних національних культур» [1, 26]. Автори розуміють поняття «міжкультурна комунікація» як обмін інформацією, почуттями, думками представників різних культур, оскільки саме мова являє собою символічний код культури певного народу.

У процесі міжкультурної комунікації повноцінне розуміння забезпечується елементами мовного етикету: звертання, знайомство, запрошення, комплімент і поздоровлення, через які виявляється соціокультурна специфіка партнера в акті комунікації. Мова є засобом пізнання світу, збереження і передачі інформації, а в контексті

міжкультурної комунікації вона є засобом пізнання ментальних особливостей культур в діалозі культур, що виникає. Автори розглядають мову, насамперед, як ту частину культурного менталітету, що складає сферу духовності та цінностей.

Міжкультурна комунікація має ряд особливостей, які роблять її більш чутливою, вимогливою та змістовною, ніж простий процес міжособистісної комунікації, оскільки окрім двох модальностей: вербальної та невербальної, слід включити фактори особистісного сприйняття та інтерпретації отриманої інформації одне одним у процесі міжкультурної комунікації.

За дослідженнями І. Ю. М'язової одним із факторів, що може стояти на заваді ефективної міжкультурної комунікації є явище етноцентризму. Воно стоїть на межі позитивних та негативних факторів, що впливають на міжкультурну комунікацію. Слід вважати, що явище етноцентризму є нормою повсякденного функціонування суспільства та органічною складовою соціального порядку і миру, тому в міжкультурній комунікації він відіграє неоднозначну роль: позитивний аспект полягає у підтриманні ідентичності та збереженні цілісності етнічних груп, а негативний – у неприйнятті чужих етнічних груп. Своєрідним синтезом позитивних і негативних аспектів етноцентризму постає мультикультуралізм, що утверджується в якості чинника єдності індивідуальної і соціальної свободи людини та ознаки культурного розмаїття соціуму [2, 110].

Проблема вироблення здатності до міжкультурної комунікації як процесі обміну інформацією, почуттями, думками представників різних культур є наразі напрочуд обговорюваною. Задля ефективного її вирішення в кожному конкретному випадку слід сформувати здатність до міжкультурної комунікації, що включає в себе компетентність в використанні вербальних і невербальних модальностей, уміння та інтерпретування, знання і формування навичок міжкультурних взаємодій. Перспективою подальших наукових розвідок вважаємо більш ґрунтовне дослідження аспектів невербальної модальності процесу міжкультурної комунікації.

Список використаної літератури:

1. Верещагин Е.М. Язык и культура / Е.М. Верещагин, В.Г. Костомаров. – М., 1990. – 250 с.
2. М'язова І. Ю. Особливості тлумачення поняття “міжкультурна комунікація” / І. Ю. М'язова // Філософські проблеми гуманітарних наук. – 2006. – № 8. – С. 108–113.